

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

VSTUPNÍ ČÁST

Název modulu

Mluvíme správně česky (M)

Kód modulu

ČJ-m-4/AL09

Typ vzdělávání

Všeobecné vzdělávání

Typ modulu

všeobecně vzdělávací

Využitelnost vzdělávacího modulu

Kategorie dosaženého vzdělání

M (EQF úroveň 4)

L0 (EQF úroveň 4)

Vzdělávací oblasti

ČJ - Český jazyk

Komplexní úloha

Obory vzdělání - poznámky

Délka modulu (počet hodin)

20

Poznámka k délce modulu

Platnost modulu od

30. 04. 2020

Platnost modulu do

Vstupní předpoklady

Vstupním předpokladem je osvojení odpovídajících očekávaných výstupů RVP ZV v oblasti spisovné výslovnosti, tvarosloví, slovtvorby, skladby a komunikace.

JÁDRO MODULU

Charakteristika modulu

Vzdělávací modul spadá do obsahových okruhů Jazyk, O jazyce, Komunikace a sloh a Neumělecký text a informace. Modul je orientován na praktické užívání spisovného jazyka v mluvených projevech. V průběhu modulu si žáci zopakují, doplní a upevní dovednosti odvozené od znalostí principů spisovné výslovnosti, tvarosloví, slovtvorby, skladby, komunikačních situací a strategií, způsobů vyjadřování v různých druzích mluvených projevů. Absolvováním modulu žáci směřují ke kultivovanému vyjadřování v odpovídajících situacích.

Očekávané výsledky učení

Žák

- a) porovná grafickou a zvukovou podobu slov;
- b) rozlišní spisovnou, hovorovou a nespisovnou češtinu;
- c) uplatňuje hlavní zásady spisovné výslovnosti v mluveném projevu;

d) vyjadřuje se v krátkých připravených/nepřipravených mluvených projevech (na základě zpracovaných informací) – tzn. věcně správně, jasně a srozumitelně využívá emocionální a emotivní stránky mluveného slova, vyjadřuje neutrální, pozitivní i negativní postoje, klade otázky a vhodně formuluje odpovědi; používá základního terminologického vybavení daného oboru vzdělání; ve vlastním projevu volí jazykové prostředky adekvátní komunikační situaci.

Obsah vzdělávání (rozpis učiva)

Obsahem vzdělávání modulu je především ortoepie. Pozornost je věnována zejména principům pečlivé výslovnosti, přízvuku, kvalitě a kvantitě samohlásek, rázu, výslovnosti souhlásek na rozhraní slov a zdvojených souhlásek, výslovnosti běžných cizích slov a přiměřené odborné terminologie. Dále je pozornost zaměřena na vybrané druhy komunikačních situací a strategií.

Učební činnosti žáků a strategie výuky

- práce s reálnými zvukovými záznamy mluveného projevu
- řešení souborů úloh, případně pracovních listů k porovnání grafické a zvukové podoby jazyka
- nahrání vlastního předčítaného i spatra proneseného projevu a analýza nahrávky (skupinová práce)
- procvičování vyjádření různých druhů postojů (neutrální, pozitivní, negativní) v projevu
- přednes vlastních mluvených projevů (připraveného i nepřipraveného) v rámci zadané komunikační situace s dodržením zásad spisovné výslovnosti a využitím přiměřené odborné terminologie

Zařazení do učebního plánu, ročník

VÝSTUPNÍ ČÁST

Způsob ověřování dosažených výsledků

Hodnocení je prováděno průběžně především s využitím prvků formativního hodnocení. Závěrečné hodnocení je složeným výsledkem různých způsobů ověřování jednotlivých výsledků učení.

- a) porovná grafickou a zvukovou podobu slov

Výsledek učení lze ověřovat prostřednictvím souborů úloh nebo pracovními listy, zde lze uplatnit vysoce objektivizované hodnocení.

- b) rozliší spisovnou, hovorovou a nespisovnou češtinu

- c) uplatňuje hlavní zásady spisovné výslovnosti v mluveném projevu

Ideálním způsobem ověřování obou výsledků učení je analýza reálného (nejlépe nahraného) mluveného projevu žáka a jeho hodnocení. Ověřování je možné provádět rovněž hodnocením, které provádí žák na cizím projevu. Doporučeným postupem je práce s autentickými záznamy mluvených projevů.

- d) vyjadřuje se v krátkých připravených/nepřipravených mluvených projevech (na základě zpracovaných informací)

Ověřování je možné provádět formou analýzy projevu žáka a hodnotit podle stanovených kritérií (dodržení struktury, obsahová a věcná přijatelnost, srozumitelnost, plynulost).

Kritéria hodnocení

Při průběžném hodnocení výsledku učení a) je využíváno souborů úloh, které zaručují vysokou objektivitu hodnocení – hodnocení na úrovni stanovení mezní hranice úspěšnosti a od ní odvozených bodových rozmezí pro případné vyjádření výsledku žáka známkou nebo jiným číselným či slovním způsobem je v kompetenci vyučujícího. Zároveň se doporučuje souběžně využít prvků formativního hodnocení. Při vhodně užitých souborech úloh lze sledovat dosažený pokrok každého žáka.

Při závěrečném ověřování dosaženého výsledku učení a) souhrnným testem jsou doporučená kritéria nastavena následovně: mezní úroveň úspěšnosti je stanovena na

40 %. Rozlišuje se pouze škála úspěš – neúspěš.

Nastavená obtížnost testu musí odpovídat dovednostem žáků kategorie vzdělání M, tzn. doporučuje se používat úlohy se standardní úrovní obtížnosti. Zařazení úloh s vyšší obtížností by mohlo vyvolat potřebu snižovat mezní hranici úspěšnosti a použitý evaluační nástroj (test) by vykazoval nevyhovující psychometrické charakteristiky.

Při průběžném hodnocení výsledků učení b), c) a d) je užíváno formativního hodnocení. Při závěrečném hodnocení se u těchto výsledků učení používá hodnocení na škále úspěš – neúspěš, a to s přihlédnutím k možným individuálním odlišnostem žáků limitovaných okolnostmi, které nemohli a nemohou ovlivnit (vady řeči apod.).

Celkové hodnocení modulu.

Modul je hodnocen na škále úspěš – neúspěš. V modulu úspěš každý žák, který splnil výsledky učení a), c) a d).

Pokud chce vyučující vyjádřit výsledek žáka v modulu známkou, doporučuje se postupovat podle následujících kritérií:

Nedostatečný:

- úspěšnost žáka v testu pod 40 %, a to bez ohledu na to, zda žák úspěš u výsledků učení b), c) a d)
- nebo úspěšnost žáka v testu nad 40 % + neúspěš u hodnocení výsledků učení c) a d)

Dostatečný:

- úspěšnost žáka v testu od 40 do 55 % + úspěš u hodnocení výsledků učení c) a d)

Dobry:

- úspěšnost žáka v testu od 56 do 100 % + úspěš u hodnocení výsledků učení c) a d)
- nebo úspěšnost žáka v testu od 40 do 55 % + úspěš u hodnocení výsledků učení b), c) a d)

Chvalitebný:

- úspěšnost žáka v testu od 56 do 85 % + úspěš u hodnocení výsledků učení b), c) a d)

Výborný:

- úspěšnost žáka v testu od 86 do 100 % + úspěš u hodnocení výsledků učení b), c) a d)

Doporučená literatura

Hůrková, J.: Česká výslovnostní norma. Praha, Scientia 1995.

Akademická příručka českého jazyka. 2., upravené a rozšířené vydání. Praha, Academia 2019.

Výslovnost spisovné češtiny: Výslovnost slov přejatých. Praha, Academia 1978.

Zeman, J.: Základy české ortoepie. Hradec Králové, Gaudeamus 2008.

Palková, Z.: Fonetika a fonologie češtiny. Praha, Karolinum 1994.

Internetová jazyková příručka. Dostupné z: <http://prirucka.ujc.cas.cz/>

učebnice a další výukové materiály dle potřeb vyučujícího

Poznámky

Doporučuje se absolvování modulu před moduly Víme, co říkáme, Víme, co slyšíme, Víme, co čteme.

Obsahové upřesnění

VV - Všeobecné vzdělávání

Materiál vznikl v rámci projektu Modernizace odborného vzdělávání (MOV), který byl spolufinancován z Evropských strukturálních a investičních fondů a jehož realizaci zajišťoval Národní pedagogický institut České republiky. Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Pavel Mareš. [Creative Commons CC BY SA 4.0](#) – Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.